

Kvalitativ risikovurdering for folkekirken og øvrige trossamfund, forlystelsesparker, tivoli mv., større forsamlinger og efterskoler.

Viden omkring de præcise smitteveje og -risiko for COVID-19 er på nuværende begrænset, og i flere tilfælde anekdotiske fx ift. større supersmitteevents. Overordnet er der observeret følgende fællestræk for events med kendte udbrud af COVID-19:

- 1) Mange mennesker på relativt lidt plads
- 2) Længerevarende (dvs. mere end 15 minutter)
- 3) ”Tab af kontrol” (fx ved alkohol, ophøjet stemning mv.)
- 4) Adgangsforhold med relativt begrænset plads til tilstrømning og ophør

De kvalitative risikovurderinger bygger dertil i meget høj grad på den viden, der findes fra andre luftvejsinfektioner.

Generelt gælder, at forsamlinger øger risikoen for smittespredning og at denne øges med størrelsen af forsamlingerne, som skal ses i forhold til området/lokalernes størrelse.

Forsamlinger øger risikoen både i sig selv og som følge af øget risiko for superspredningsevents. Dette skyldes en øget risiko for øget tæthed af personer, og der er dermed usikkerhed i forhold til, om det er muligt at opretholde fysisk afstand over tid. Det gælder især i forhold til adgangsforhold, samlingspunkter mv.

Derudover kan det nedsætte muligheden for at opretholde myndighedernes hygiejneråd fx ved toiletforhold. Effekten af smittespredning øges yderligere ved spredning på tværs af kontaktnetværk (når man mødes med fremmede). Dette skyldes, at smitte inden for eget kontaktnetværk medfører en vis feedback effekt/naturlig smitteopsporing ved konstateret COVID-19 i netværket, hvilket ikke ses ved spredning på tværs af kontaktnetværk.

Nedenfor foretages en kvalitativ risikovurdering for folkekirken og øvrige trossamfund, forlystelsesparker, tivoli mv., større forsamlinger og efterskoler.

Folkekirken og øvrige trossamfund

Folkekirken og øvrige trossamfund er en meget heterogen kategori, hvor det må forventes, at der er stor forskel på forsamlingerne både i forhold til antallet af personer, den fysiske tæthed af personer, personer i risikogrupper mv. Dette forventes at gælde både inden for de enkelte trossamfund og på tværs af trossamfundene. Det bør være særlig opmærksomhed på at mindske risikoen for personer, der er særligt udsat for alvorlig sygdom for følge af COVID-19.

Overordnet er det helt afgørende, om det er muligt for brugere at overholde både fysisk afstand og hygiejneråd.

Sang er en væsentlig del af tradition i mange trossamfund. Ved sang trækkes vejret dybere, og da coronavirus sidder i luftvejene, øges risikoen for at smitte eller selv at blive smittet i forbindelse med sang. Der er således beskrevet smitteudbrud i forbindelse med korsang (<https://www.latimes.com/world-nation/story/2020-03-29/coronavirus-choir-outbreak>).

Derudover kan det bemærkes, at højtider som fx pinse og ramadan kan medføre, at flere personer vil benytte sig af kirke, moské mv., og dermed vil højtiderne betyde en øget risiko for smittespredning. Det skal bemærkes at udendørs arrangementer over sommeren kan afvikles med mindre smitterisiko end indendørs, idet der på et større areal er mulighed for at opretholde afstandskrav.

Samlet kan siges, at åbning af folkekirken og øvrige trossamfund rummer en række direkte risikofaktorer for øget smittespredning af COVID-19. Denne øgede risiko er ikke mulig at kvantificere. Evnen til at fastholde fysisk afstand særligt ifm. med sang vil have afgørende betydning for smitterisiko og hermed mængden af smittespredning. Denne øgede risiko kan tildels imødegås ved praktiske foranstaltninger fx ekstra fysisk afstand mellem personerne i kirke, moské mv. eller opdeling i mindre grupper samt evt. mindske fællessang.

Forlystelsesparker, tivoli mv.

Følgende risikovurdering omfatter udendørs forlystelsesparker med kørende aktiviteter som fx forlystelser.

Overordnet er det helt afgørende, om det er muligt for både personale og besøgende/besøgsgrupper at overholde fysisk afstand samt hygiejnerådene. Personalet vil forventeligt have kontakt med mange personer og bør dermed skærmes så vidt muligt samt sikre fysisk afstand til gæsterne.

Der er forskel på smitterisikoen i forhold til, om det drejer sig om udendørs- eller indendørsområder.

- For udendørsområder kan der særligt være risiko for manglende overholdelse af fysisk afstand ved eksempelvis adgangsforholdene, snævre og/eller trafikerede områder, knudepunkter, samlingssteder, bænke mv. Derudover kan der være risiko for manglende overholdelse af fysisk afstand i fx forlystelserne, og hvis de besøgende opholder sig i større grupper.
- For indendørsområder gælder samme risici som ved udendørsområderne samt yderligere, at der vil være større risiko for smitte pga. mere stillestående luft og ingen UV-faktor til reducere af smittekim-mængden.

Yderligere gælder, at der kan forventes at være øget smittespredning som følge af fysisk aktivitet og skrig/sang. Dette skyldes, at fysisk aktivitet og sang/skrig øger smittespredningen grundet øget åndedrætsfunktion. Dette vil fx gøre sig gældende i forlystelserne, hvor skrig kan medføre større smitte, da smitten spredes mere ved skrig. Dette vil fx gøre sig gældende i forlystelserne, hvor skrig kan medføre større smitte, da smitten spredes mere ved skrig, dels er udskillelsen større, dels kan retning for skriget være opad, og dels er forlystelsens fremføringshastighed så høj at næste hold deltager kører ind i "skyen". Det vides på nuværende tidspunkt ikke hvor længe, smitten vil være i luften, og dermed i hvilket omfang der er risiko for, at den næste vogn

i forlystelsen vil bevæge sig ind i smitten, uanset om der holdes fysisk afstand. Det forventes, at dette vil være særligt kritisk ift. indendørsforlystelser, hvor luftskifte forventes at være mindre end udendørs.

Der er en særlig risiko for manglende overholdelse af hygiejnerådene ved eksempelvis toiletforholdene og de enkelte attraktioner. Det gælder fx fastspændingsbøjlen i forlystelsesvognene mv.

Samlet kan siges, at åbning af forlystelsesparker rummer en række direkte risikofaktorer for øget smittespredning af COVID-19, og smitterisikoen øges, da kontakter i høj grad vil ske på tværs af kontaktnetværk. Denne øgede risiko er ikke muligt at kvantificere. Evnen til at fastholde fysisk afstand vil have afgørende betydning for smitterisiko og dermed mængden af smittespredning. Udover ovennævnte kommer en mulig effekt som følge af, at befolkningen aftager fra at holde fysisk afstand som følge af, at samfundet i tiltagende grad åbnes.

Større forsamlinger

Der vil overordnet være stor usikkerhed forbundet med at sætte en øget øvre grænse for forsamlingsforbuddet, da forsamlingerne vil være meget heterogene både i antallet af personer i de forskellige forsamlinger, i tætheden af personerne, alderssammensætningen osv.

En øget grænse for forsamlingsforbuddet kan både øge antallet af kontakter mellem personer inden for det samme kontaktnetværk, øge kontaktnetværkenes størrelse og øge antallet af kontakter på tværs af kontaktnetværk (når man mødes med fremmede). Dette vil medføre en øget risiko for smittespredning både inden for og mellem kontaktnetværk. Det er særligt kontakter på tværs af kontaktnetværk, der øger smitterisikoen, da kontakter inden for eget kontaktnetværk medfører en vis feedback-effekt ved konstateret COVID-19 i netværket, hvilket ikke ses ved spredning på tværs af kontaktnetværket. Samlet forventes dette at give en ekstra acceleration af epidemien samt en øget risiko for supersmitteevents, det vil sige højere smittetryk.

Det kan være en potentiel mulighed at lave en selekteret øgning af grænsen for forsamlingsforbud på udvalgte områder som fx skoler inkl. klubtilbud, restauranter og cafeer, arbejdspladser mv. For skoler og arbejdspladser vil det i høj grad medføre en øgning i antallet af kontakter inden for samme kontaktnetværk, og i mindre grad på tværs af kontaktnetværk set i forhold til fx større forsamlinger til koncerter mv. Grænsen kan eksempelvis hæves til 30 eller 50 personer for disse områder.

Samlet kan siges, at forsamlinger rummer en række direkte risikofaktorer for øget smittespredning af COVID-19, og at denne risiko øges i takt med størrelsen af forsamlingerne. Denne øgede risiko er ikke muligt at kvantificere. Evnen til at fastholde fysisk afstand vil have afgørende betydning for mængden af smittespredning. Såfremt stigningen i kontakter primært holdes inden for samme kontaktnetværk, vil smitterisikoen være mindre, end hvis stigningen i kontakter finder sted på tværs af kontaktnetværk. Udover ovennævnte kommer en mulig effekt som følge af, at befolkningen generelt aftager at holde fysisk afstand som følge af, at samfundet i tiltagende grad åbnes.

Efterskoler

Overordnet er det helt afgørende, om det er muligt for både personale, elever og besøgende/besøgsgrupper at overholde fysisk afstand samt hygiejnerådene. Effekten på smittespredningen for opholdssteder, der både fungerer som skole og hjem kendes ikke på nuværende tidspunkt. Da efterskolerne har bopælslignende forhold, forventes det, at det over tid ikke er muligt at opretholde fysisk afstand. Efterskoler er således mere sammenlignelige med et hjem i storskala.

Samlet set omfatter efterskolerne relativt få personer (ca. 30.000), men antallet af personer på de enkelte efterskoler kan være forholdsvis store (varierer mellem ca. 30-600 elever).

Hvis der opstår smitte på en efterskole, vil der være betydelig risiko for smittespredning på efterskolen, og dermed kan der opstå større smitteudbrud. Dette skyldes ikke mindst, at man bor mange under hjemlige forhold, samt at man kan smitte før man får symptomer og at nogle personer vil have meget beskedne symptomer eller være asymptomatiske. Smittespredning vil omfatte både elever og lærere.

Såfremt der opstår udbrud, vil eleverne typisk hjemsendes, hvorefter der kan opstå spredning til de smittede personers familier. Efterskoler kan betragtes som en samlet epidemiologisk enhed, hvor opsporing og test af nære kontakter og afgrænsning af smitte til det videre samfund relativt nemt kan udredes idet kontakter er kendte.

Introduktion af smitte til skolerne kan mindskes ved, at eleverne i videst muligt omfang forbliver på skolen samt transporteres til/fra skole ved privatkørsel fremfor med offentlig transport mv. Endvidere, at der undlades at holde arrangementer, ekskursioner og andre arrangementer, der bringer skolen i kontakt med andre populationer.

Det må dog forventes, at lærere har daglig kontakt med egen familie og omgivende samfund, hvorfor der er risiko for, at smitte kan introduceres til efterskolen eller spredes til familie og/eller omgivende samfund.

Samlet kan siges, at åbning af efterskoler kan føre til større eller mindre udbrud med COVID-19. Såfremt selvisolation af COVID-19 positive personer og eventuelt deres familier opretholdes, vil det imidlertid føre til begrænset sekundær smittespredning og vurderes således ikke at føre til større spredning.